

וְלֹא יַעֲבֹר תְּזַקֵּנָה נְתַן וְלֹא יַעֲבֹר עַל מִזְבֵּחַ אֱלֹהִים כַּא כְּאֶלְעָזֵר פָּזָה רַצְתָּת אַצְ"ל "אַנְגָּלָל" מִזְבֵּחַ שֶׁדֶבֶר מִסְפֵּרִי רַבְבָּשׂוּ אֲזַחַת תְּזַקֵּנָה לְפָלָל" אֲזַחַת תְּזַקֵּנָה נְתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאָרוֹר ע"י הַזָּכָאת "נְצָחָת" וְ"נְצָחָה" שְׁעִיר יִשְׁבִּת תְּיקַוְן המידות 30

שְׁדָר הַלְּמָדָד לְלֹם ל' חַטָּאת:

סְפִירָה לְקָאָטֵץ פָּזָה הַלְּמָדָד:

רְזָה שֶׁאָמַר רַבָּה בָּר בְּרִיְמָה: לְדִינֵי חַזִּי לֵי הָאֵי אַגְּרַזְיָלָא בְּרִיְמָא, דְּהֵי פְּהַרְיָתְבָזָר. וְהַרְיָתְבָזָר כִּמְהָה חַזִּי? אַרְבָּעָה פְּרִסְמִי. וְבֵי מִשְׁכָּא דְּצִוְיאָרָה - תְּלַתָּא פְּרִסְמִי, וְבֵי מִרְבָּעָתָא דְּרִישָׁה - פְּרִסְמָא וְפְלָגָא. וְרַמָּא כְּוֹפְתָא, וְסְכָרָא לִירְדָּגָא.

לְאַפְ"ס:

אַגְּרַזְיָלָא בְּרִיְמָא - רַאַם בֵּן יוֹם אַחַד, דְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נֹלֵד: כְּהַרְיָתְבָזָר - בֵּן הָיָה גָּדוֹל. בֵּי מִרְבָּעָתָא דְּרִישָׁה - מָקוֹם הַגְּחַת רָאשׁוֹ כְּשַׁשְׁוּכָב עַל תְּקָרְקָע. רַמָּא כְּוֹפְתָא - הַטִּיל רָעֵי. סְכָרָא - הַרְעֵי לִירְדָּגָא לְפִי שָׁעָה, עד שְׁמַסְמָסָהוּ הַמִּים מַעַט מַעַט. אַגְּרַזְיָלָא בְּרִיְמָא - הַיָּנוּ בְּחִינַת כְּבָזָד, שַׁהְוָא בְּעַפּוּ"ם, בְּזַלּוֹתָא. וְזָה: אַגְּרַזְיָלָא. אַגְּרַזְיָלָא - הַיָּנוּ בְּחִינַת כְּבָזָד, כְּמוֹ שְׁבַתּוֹב: "זַהְאָרֶץ הָאִירָה מִכְבָּזָדוֹ". וְלֹמַה גַּקְרָא בְּרִיְמָא - בֵּי לֹא יַתְגַּלֵּה הַכְּבָזָד אֶלָּא בְּבִיאָת מִשְׁיחָנוּ; וּכְתִיב בְּהָא: אַיִּמְתֵּי יַבֹּזָא מִרְאֵן הַיּוֹם - "הַיּוֹם אִם בְּקָלוֹ תְּשַׁמְעוּ" (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתִינוּ, זֶבְרוֹנָם לְבָרְכָה סְגַהְדָרִין צָה), וּבְכָל יוֹם מִזְבֵּן הַכְּבָזָד לְצַאת מִזְיָלָתָא.

וְהַזָּה כְּהַרְיָתְבָזָר - שְׁרָאָה שַׁהְעַלְאת הַכְּבָזָד תָּלוּי בְּזָה שֶׁאָדָם מִשְׁבָּר גָּאוֹתוֹ - בְּפִי הַשְׁתְּפָרוֹת גָּאוֹתוֹ, בֵּן הוֹא הַעַלְאת הַכְּבָזָד, בֵּי כְּבָזָדוֹ גַּתְעַלָּה עַל-יִדֵּי הַתּוֹרָה בְּגַ"ל, וְאֵין אָדָם זֹכָה לַתּוֹרָה אֶלָּא עַל-יִדֵּי שְׁפָלוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזְ"ל: "זָמַמְדָבָר מִתְנָה". וְזָה: הַר תְּבָזָר; הַר - לְשׁוֹן גְּדֹלוֹת, כְּמוֹ שְׁבַתּוֹב (תְּהִלִּים ל): "הַעֲמָדָת

זֶה נָתָן וְכֹא יַעֲבֹר

לְהַרְרֵי עַזָּ", וַתַּבְזֵר - לְשׁוֹן שְׁבִירָה.

וְהַרְתָּבָור כַּמָּה הָזָה, אַרְבָּע פְּרָסִי - הַינּוּ אַרְבָּע בְּחִינּוֹת שְׁפָלוֹת הַגְּלָל שְׁצָרִיךְ לְהַקְטִין: לְפָנֵי צְדִיקִים, בְּגִזְגִּים, רְשָׁעִים, וּלְפָנֵי מְדִרגָת עַצְמוֹ, וּשְׁיִדְמָה בְּעִינֵיכֶם כִּאֵלֶּה לֹא בָּא עַדְיוֹן לְפָנֵי מְדִרגָתוֹ שַׁהְזֹא בָּה. וּזֹה: **הַרְתָּבָור אַרְבָּע פְּרָסִי** - שְׁשָׁבֵירת הַגְּדוֹלֹות הַמִּבְּאָרְבָּע בְּחִינּוֹת הַגְּלָל.

וּמִשְׁבָּא דְּצַוְאָרָה תְּלַתָּא פְּרָסִי - זֶה בְּחִינּוֹת הַדְּבָרִים שְׁדָרֶךְ בְּגִינִּי אָדָם לְהַתְּגִּידֵל בְּהֶם, הַמִּשְׁבָּא שְׁלַשָּׁה דְּבָרִים, וּצְרִיךְ לְשִׁמְרָה את עַצְמוֹ מֵהֶם, בָּמוֹ שְׁבָתוֹב (ירמיה ט): אל יִתְהַלֵּל חַכְםָ בְּחַכְמָתוֹ וּכְוֹ', וְהַמִּשְׁבָּא שְׁלַשָּׁה בְּחִינּוֹת: חַכְם, גִּבְוָר, עִשְׂיר. וְהַגְּדוֹלֹות נִקְרָא מִשְׁבָּא דְּצַוְאָרָה, בְּבְחִינּוֹת (תְּהִלִּים ע"ה): "תְּדַבֵּרוּ בְּצַוְאָרָה עַתָּק".

וּמְרַבְּעַתָּא דְּרִישָׁה פְּרָסָא וּפְלָגָא - זֶה בְּחִינּוֹת זָוָג הַגְּעִשָּׁה בְּרָאשִׁית הַמִּחְשָׁבָה; **מְרַבְּעַתָּא** - לְשׁוֹן זָוָג, בָּמוֹ שְׁבָתוֹב (שם קלט): "אַרְחֵי וּרְבָעֵי". וּעַל-יְדֵי זָוָג הָזָה נִعְשָׁה **פְּרָסָא וּפְלָגָא**: **פְּרָסָה** - זֶה רַמֵּז עַל הַמִּשְׁבָּת הַגְּשָׁמוֹת לְבָנֵיהם, זֶה מִכְגָּה בְּשֵׁם **פְּרָסָה** שְׁלִמָה; וְהַתְּנוֹצְצָות שְׁהַגְּשָׁמוֹת מִתְּנוֹצְצִין וּמִאִירִין וּמִעוֹרְרִין אֶת הַפּוֹשָׁעִי-יִשְׂרָאֵל בַּתְּשׁוּבָה וּמַזְוִילִין גְּשָׁמוֹת גְּרִים - זֶה מִכְgָּה בְּשֵׁם **פְּלָגָא**, כי עַדְיוֹן רְחוּקִים מִהַּקְדִּשָּׁה מִאֵד וַיְכֹל לְהִזְמִין לָהֶם מְגִיעּוֹת רַבּוֹת, וּצְרִיךְ לָהֶם יְגִיעּוֹת רַבּוֹת בְּכִי לְהַפְּשִׁיט מֵהֶם הַבְּגָדִים צֹאִים שְׁהַלְבִּישׁוּ, בָּמוֹ שְׁבָתוֹב (זָכְרִיה ג): "הַסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים", כי אלֶה הַבְּגָדִים הַצֹּאִים הַמִּזְגָּעִים אָזְתָם מַלְחֹזֶר לְקָדוֹש-בָּרוֹך-הִוא, וְהַמִּפְסִיקִים בָּמוֹ נָהָר הַמִּפְסִיק, שְׁאֵי אָפְשָׁר לְהַלֵּךְ דָּרֶךְ אַזְתָּו הַגָּהָר, וּצְרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים.

אָזְנָבָר פִּזְזֶרֶת זַעֲמָל "אֵשֶׁר אָזְנָבָר מִקְוֹה שְׂדֵךְ אֶחָד מִסְפָּרִי רַבָּן עַזְּחָא תַּקְוֹז לְפָלָא" →
טעלן → חַק נָתָן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹר ע"י הוֹצָאת "נְצָחָת וְאַגְּנָחָת" שְׁעִיר יִשְׁיבָת תִּיקְוָן המידות 30

וְזֹה: רַמָּא כּוֹפְּתָא וִסְכָּרָא לִירְדָּנָא - עַלְיִידִי שְׁמַפְשִׁיטִין
וּמְשֻׁלִיכִין מַעַלְיָהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, גַּתְבְּטָלִים כֹּל
הַמְּגִיעָות וְהַמְּסִכִּים הַמְּבָדִילִים בְּינֵם לְבֵין הַקְּדָשָׁה. וְזֹה: וִסְכָּרָא
לִירְדָּנָא - כִּי הַירְדָּן מִפְסִיק בֵּין קָדְשָׁת אֶרְץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּזָה-לְאֶרְץ.
וּבְשִׁבְיָל זוֹה גְּקָרָאים בְּשֵׁם פְּלָגָא, כִּי עַדְיוֹ צְרִיךְ לְהַשְּׁלִיךְ מִהָּם
הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, כִּי לְהַסִּיר הַמְּפָسִיקִים וְהַמּוֹגָעִים וְהַמְּסִכִּים
הַמְּבָדִילִים בְּינֵם לְבֵין הַקְּדָשָׁה. אָבָל, אַלְוֹ הַגְּשָׁמוֹת שְׁתַלְמִידִי
חַבְמִים מִמְשִׁיכִין לְבָנֵיהם בְּגַ"ל - זוֹה מְכֹנֶה בְּשֵׁם פְּרָסָה שְׁלָמָה, כִּי
איּוֹ לָהֶם מִסְכִּים הַמְּבָדִילִים.

וְזֹה: זְכַבְּדָתוֹ (ישעה נח) - בְּבִדְחוֹ בְּכִסּוֹת גְּקִי', (בֶּמוֹ שְׁדָרְשׁוֹ רְבּוֹתִינוֹ,
זְכַרְוּנָם לְבָרְכָה עַל פָּסּוֹק: וְלִקְדָּשׁ ה' מִכּוֹבֵד וּכְוֹ, שְׁבָתָ קִיט). 'כִּסּוֹת גְּקִי'
- הַיָּנוּ לְהַשְּׁלִיךְ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, כִּי זוֹה עֲקָר בְּבּוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵה,
"אִם תֹּצִיא אִקְרָר מִזְוִילָה", לְהַחֲזִיר בְּגִיְּאָדָם בְּתִשְׁזָבָה וְלְהַמְשִׁיךְ
גְּשָׁמוֹת הַגָּרִים. וְגָרִים שְׁמַתְגִּירִין, הֵם בְּאִים תְּחַת בְּגַפִּי הַשְּׁבִינָה,
וּבְשִׁבְיָל זוֹה גְּקָרָא גַּר-צָדָק (בְּמִזְבֵּחַ בְּהַקְדִּמת הַזָּהָר וּ). וְזֹה שְׁמַזְבָּא בְּזַהָר
(יתרו בר"מ צג): 'כִּסּוֹת גְּקִי, דָא בְּגַפִּי מִצְוָה' - הַיָּנוּ שְׁבִינָה הַגְּקָרָאת
מִצְוָה, בְּבִחִינּוֹת (תְּהִלִּים קִיט): "בָּל מִצְוָתִיךְ צָדָק". וְזֹה: זְכַבְּדָתוֹ,
שְׁזֹה עֲקָר בְּבּוֹד, שְׁיִכְנִים גָּרִים תְּחַת בְּגַפִּי הַשְּׁבִינָה בְּגַ"ל:

וְזָכָל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ יִכְזֹל לִידָע הַעֲלָאת הַפְּבּוֹד לְשִׁರְשָׁן
הַיְּרָאָה; לְפִי הַפְּבּוֹד שְׁמַכְבָּד אֶת יִרְאִי-הַשֵּׁם, כֹּן עַלְהָ
הַפְּבּוֹד לְשִׁרְשָׁוֹ, כִּי שֵׁם שָׁרֶש הַפְּבּוֹד, בְּבִחִינָת (שם טו): "זֹאת יִרְאִי
ה' יִכְבֹּד". כִּי בָּל זָמָן שְׁהַפְּבּוֹד הַזָּא בְּגָלוֹת, בָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ
הַזָּא מִזְלָזָל בְּיִרְאִי-הַשֵּׁם, וְכָל אֶחָד לְפִי תְּקוֹנוֹ אֶת הַפְּבּוֹד, כֹּן הַזָּא
מִכְבָּד יִרְאִי-הַשֵּׁם:

וְעוֹקֵר הַדָּבָר – שִׁיבְגָּד יַרְאֵי־הַשֵּׁם בְּלֵב שְׁלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְוּ חֲכָמִינוּ, זְכַרְוּנִים לְבָרְכָה (קדושין לב): 'דָּבָר הַמִּסּוֹרָ לְלֵב,
נֶאֱמַר בָּו וַיַּרְאָתָ מְאַלְקִידָ', וּשְׁם עֲקֵר הַכְּבוֹד, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ישעיה
ב"ט): "בְּשִׁפְתִּיו בְּבָדוֹגִי וְלֹבָו רְחַק מִמְּגִי":

חַבְשַׁמְחַזֵּיר הַכְּבוֹד לְשָׁרְשׂוֹ, הַיָּנוֹ לַיְרָאָה בְּגַ"ל, וְאֵז גְּשָׁלָם
פָּגָמי הַיְרָאָה, וְאֵז זֹכָה לְשָׁלוֹם.

וַיַּשְׁנֵן שְׁנֵי מִגְיָה שָׁלוֹם: יִשְׁנֵן שָׁלוֹם בְּעַצְמָיו, כִּי תְּחִלָּה צָרִיךְ אָדָם
לְרֹאֹת שִׁיחָה שָׁלוֹם בְּעַצְמָיו, כִּי לְפָעָמִים אֵין שָׁלוֹם, כְּמוֹ
שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים ל"ח): "אֵין שָׁלוֹם בְּעַצְמָיִ מִפְנֵי חַטָּאתִי". וּעַל־יְדֵי
הַיְרָאָה, זֹכָה לְשָׁלוֹם בְּעַצְמָיו, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּזָהָר (יתרו עט):
בְּאֶתְרָא דָאִית דְחִילָא, תִּפְנֵן תְּשִׁתְכָּחָ שְׁלָמָתָא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שם
לְד): "כִּי אֵין מִחְסֹר לַיְרָאָיו". בְּשִׁנְשֵׁן שָׁלוֹם בְּעַצְמָיו, אֵז יִכְלֵל
לְהַתְּפִלָּל.

כִּי עֲקֵר הַתְּפִלָּה עַל־יְדֵי הַיְרָאָה, בְּבִחִינָת (מִשְׁלֵי ל"א): "אֲשֶׁר יַרְאָת
הָיָה הִיא תִּתְהַלֵּל", כִּי הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם קָרְבָּן (שׁו"ע או"ח ס"י צ"ח
סעיף ד'). וּבְקָרְבָּן בְּתִיב בָּה (וַיָּקֹרֵא כ"א): "פָּל אָשֶׁר בָּז מָום לֹא יִקְרַב";
וּבְשָׁאיָן בָּז מָום, הַיָּנוֹ בְּאֶתְרָא דָאִית דְחִילָא, אָזִי יִקְרַב לְעַבְדָּל
עֲבוֹדָתוֹ תִּמְהָה. וַיְהִי שְׁכַתּוֹב בְּחִנָּה (שְׁמוֹאָלָא א): "וְחִנָּה מִדְבָּרָת עַל
לְבָה" – עַל־יְדֵי הַיְרָאָה זֹכָתָה לַתְּפִלָּה, כִּי עֲקֵר הַיְרָאָה הוּא בְּלֵב
בְּגַ"ל, וּעַל־יְדֵי תִּפְלָה זֹכָה לְשָׁלוֹם הַכְּלָלִי, הַיָּנוֹ שְׁלָמוֹת הַעוֹלָמוֹת,
כִּי עַל שֵׁם זה תִּפְלָה נִקְרָא קָרְבָּן, עַל שֵׁם קָרְבָּן הַעוֹלָמוֹת
לְשִׁלְמָוֹת:

קָרְבָּן קָאָזָר כְּקָאָזָר מִזְקָנָר יְזָרָעָל:

ח בְּפִי מַה שְׁמַשְׁבֵּר גָּאוֹתָו כֵּן הוּא זֹכָה לְתֹרָה. וּעַל־יְדֵי־זָה זֹכָה
לִקְרָב רְחוּקִים לְהַשֵּׁם יִתְבְּרַךְ שְׁעַל־יְדֵי־זָה גַּתְגַּדְל וְגַתְעַלְהָ כְּבָזָד

אָזְקֵנִי נְתַנֵּן וְלֹא יַעֲבֹר תְּלֻעָה אֶל "אָזְקֵנִי נְתַנֵּן וְלֹא יַעֲבֹר תְּלֻעָה אֶל" מִזְמָרָה שֶׁדְבָרָה רַבָּנוּ עֲזַחַד תְּזַקְזֹעַ לְפָלָא

"חַק נָתָן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹרָעִי הַזָּכָאת "נְצָחָת וְאַגְּנָחָת" שְׁעִירִית וְשִׁיבָת תִּיקְוָן המידות

יַתְבִּרְךָ. וּמְעַלָּה הַכְּבֹוד לְשִׁರְשׂוֹ וּעֲלֵיִדְיִזְחָה זֹכָה לִירָאָה. וּעֲלֵיִדְיִזְחָה זֹכָה לְשִׁלּוּס־בֵּית "שְׁלוּם בְּעֵצְמָיו" (תְּהִלִּים ל"ח ד) וּעֲלֵיִדְיִזְחָה זֹכָה לְתִפְלָה. וּעֲלֵיִדְיִזְחָה זֹכָה לְשִׁלּוּם הַכְּלָלִי שְׁלוּם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת:

ט בְּשֶׁמֶן־אִירִין וּמַעֲוָרְרִין אֶת הַפּוֹשָׁעִי יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה עַדְיָן הַם רְחוּקִים מִהַּקְדִּשָּׁה מִאָד וַיְכֹל לְהִיּוֹת לָהֶם מִגְיָעֹות רַבּוֹת. וַצְּרִיךְד לָהֶם יִגְיָעֹות רַבּוֹת בְּדִי לְהַפְשִׁיט מֵהֶם הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים שַׁהֲלִבְיִשְׁזָוּ (זְכָרִיה ג' ד). בַּי אֱלֹו הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים הַם מִזְגְּעִים אָזְתָּם מַלְחֹזֶר לְהַקְדּוֹשֶׁ־בָּרוּךְ־הָוּא וְהֶם מִפְסִיקִים כִּמוֹ נָהָר הַמִּפְסִיק שֶׁאֵי אָפְשָׁר לְהַלְךְ דָּרְךְ אָזְתָּו הַפְּהָרָה. עַל פָּנֶיךָ לֹא יִבְהַלּוּךְ רְעִיוֹנִיךָ כִּשְׁאָתָה רֹזֶחֶת שֶׁאָתָה רֹזֶחֶת לְהַתְּקִרְבָּה לְהַיִּשְׁמָם יַתְבִּרְךָ וּבְאַיִם עַלְיָד מִגְיָעֹות עַצּוּמוֹת. בַּי בְּהַכְּרִת שְׁיִהְיוֹ לְךָ מִגְיָעֹות רַבּוֹת וּעַצּוּמוֹת בַּי כָּל גַּמְשָׁבִין מִהַּבְּגָדִים הַצּוֹאִים שְׁגַעַשׂ מַעֲוָנוֹתָיו. וַצְּרִיכִים לְסִבְלָה יִגְיָעֹת וּמִרְיוֹתָה עַד שִׁישְׁלִיךְ מַעַלְיוֹ הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים וּעֲלֵיִדְיִזְחָה יַתְבִּטְלוּ כָּל הַמִּגְיָעֹות וְהַמִּסְכִּים הַמִּבְדִּילִים בּוּנְיוּ לְבִין הַקְדָּשָׁה:

יַלְפֵי הַכְּבֹוד שְׁמַכְבֵּד אֶת יְרָאֵי הַשֵּׁם כֵּן עַוְלָה הַכְּבֹוד לְשִׁרְשׂוֹ וּעַקְרָב הַדָּבָר שִׁיכְבֵּד יְרָאֵי הַשֵּׁם בְּלֵב שְׁלָם וּעֲלֵיִדְיִזְחָה מִשְׁלִים פְּגָמִי הַיְרָאָה וְזֹכָה לְשִׁלּוּם:

יא יִשְׁשַׁגְיִי מִיגִּי שְׁלָום. יִשְׁשַׁ שְׁלָום בְּעֵצְמָיו כִּי תְּחִלָּה צְרִיךְ אָדָם לְרֹאֹת שְׁיִהְיָה שְׁלָום בְּעֵצְמָיו. בַּי לְפָעָמִים אֵין שְׁלָום כִּמוֹ שְׁבָתּוֹב: "אֵין שְׁלָום בְּעֵצְמִי מִפְנֵי חַטָּאתִי" (תְּהִלִּים ל"ח ד). וּעֲלֵיִדְיִי הַיְרָאָה זֹכָה לְשִׁלּוּם בְּעֵצְמָיו וְאֵיזִי יִכְׁזַבֵּל לְהַתְּפִלָּל וּעֲלֵיִדְיִי הַתְּפִלָּה זֹכָה לְשִׁלּוּם הַכְּלָלִי שְׁלָום בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְלֹבֶזֶא לִירָאָה הִיא עַלְיָד שְׁפָלוֹת וְתוֹרָה:

יב עַקְרָב הַתְּפִלָּה עַלְיָדי הַיְרָאָה כִּי הַתְּפִלָּה בָּمִקּוֹם קָרְבָּנוֹ וּבָקָרְבָּנוֹ כְּתִיב בָּה (וַיִּקְרָא כ"א י"ח): "כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מָום לֹא יִקְרָב", וּבְשָׁאַיִן בּוֹ

זְקָנָתָן וְכָא יַעֲבֹר

מוֹם דְּהַיָּנוּ עַל-יְדֵי יְרָאָה כְּמוֹ שְׁבַתּוֹב (תְּהִלִּים ל"ד י): "אֵין מַחְסָר לִירָאָיו" שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְשִׁלְמֹות (זהר יְתָרו ע"ט), הַיָּנוּ שְׂיִיחָיה שְׁלוֹם בְּעַצְמָיו דְּהַיָּנוּ שְׂיִיחָיה שְׁלוֹם בֵּין גּוֹפוֹ וְגַפְשׁוֹ אֵזִי יַקְרַב לְעַבְדָּע בְּזֶדֶתְוּ תְּמָה וְאֹז יִכְׁלֶל לְהַתְּפִלָּל בְּשִׁלְמֹות. וְעַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה זֹכָה לְשִׁלוֹם הַכְּלִילִי הַיָּנוּ שִׁלְמֹות הַעוֹלָמֹות. כִּי עַל שֵׁם זוֹה תְּפִלָּה נִקְרָא קָרְבָּן עַל שֵׁם קָרוֹב הַעוֹלָמֹות לְשִׁלְמֹותָן שֶׁזֶה בְּחִינַת שְׁלוֹם הַכְּלִילִי שְׁלוֹם בְּכָל הַעוֹלָמֹות וְזֶה שְׁמַסְיִמְין הַתְּפִלָּה בְּשִׁלוֹם:

סְקָרָר חַיָּא פְּטוֹרָרִין הַיּוֹנָא:

פְּב (ב) שְׁנַת תְּקִמְ"ז בְּרִסְלָב פְּרִישָׁת וַיְהִי אַחֲר שְׁהִיִּתִי מִקְדָּש הַלְּבָנָה בְּעַצְמָיו, וַיֹּאמֶר לֵי אִם הִיִּתְּם שְׁמָחִים הָיִה טוֹבָה גְּדוֹלָה לְהַעֲזָלָם.

אַחֲרִיכֶד סְפִר זֹאת שְׁרָאָה בְּחִלּוֹם הָיָה הוֹלְכִים חִילּוֹת רְבּוֹת מִאֵד וְהָיָה פּוֹרְחִים אַחֲרֵיכֶם צְפָרִים רְבִים מִאֵד גּוֹמָא גְּדוֹלָה, וַשְּׁאַלְתִּי לְאוֹתָו שְׁאַצְלִי עַל מָה הֵם פּוֹרְחִים הַצְּפָרִים שְׁאַחֲרֵיכֶם וַיֹּאמֶר לֵי שְׁהוֹלְכִים לְעֹזֶר לְאוֹתָן הַחִילּוֹת. וַשְּׁאַלְתִּי אֵיךְ יַעֲזֹר לְהֵם וַהֲשִׁיב לֵי שְׁהַצְּפָרִים הָאַלּוּ מִגִּיחֵין מַעֲצָמָם לְחַחָה שְׁעַל-יְדֵי אַוְתָּה הַלְּחָה נִסְתְּלִקִים שְׁבָגְדָּם וּבָזָה הֵם עֹזְרִים לְאוֹתָן הַחִילּוֹת. וְהָיָה קַשְׁתָּה לֵי זֹאת הַלָּא בְּמָקוֹם הַהוּא שְׁמִגִּיחֵין הַלְּחָה נִמְצָאים אַוְתָּן הַחִילּוֹת גַּמְיָנִים שֵׁם וַיַּזְיק לְהֵם גַּמְיָנִים.

בְּתוֹךְ כֵּד רַאֲיתִי וְהַתְּחִילָה הַצְּפָרִים לְהַזְרִיד עַצְמָנוּ לִמְטָה עַד שְׁעַמְדוּ בְּלָם עַל הָאָרֶץ, וְהַלְכָהוּ אַחֲרֵי הַחִילּוֹת וְהָיָה מַלְקָטִים מִן הָאָרֶץ בְּפִיהֶם. וְהַדָּבָר שְׁלַקְטוּ הָיָה דָבָר עֲגָל וְלֹא הָיָה דָבָר מְאָכֵל. וְהָיָה קַשְׁתָּה לֵי אֵיךְ יַבּוֹא וַיַּלְכֵד אַלּוּ הַצְּפָרִים אַחֲרֵי הַחִילּוֹת, כִּי בְּהַלִּיכָה הָאָדָם הוֹלֵךְ מִהָּרָה יוֹתֵר מִן הַצְּפָרִים, וְמַהוּ זֶה שְׁמַלְקָטִים. וַיֹּאמֶר לוֹ זֶה שְׁמַלְקָטִים מִזֶּה גַּעַשְׁתָּה לְחַח הַגְּלִיל שְׁמַמְיָת אַוְתָּן

זֶקֶן נְתַן וְלֹא יַעֲבֹר

לְשׁוּן
לְשׁוּן פָּזָה רְצִית אַצְּעָל "אֵל" שֶׁאָזֶן מִקְוֹה שֶׁרֶדֶת פְּסִפְרִי רְבָבָע אַחֲרָה תְּקִוָּה לְפָלָל" →
לְשׁוּן "חַק נְתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יָצָא לְאוֹר ע"י הוֹצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת" שְׁעִיר יִשְׂכִּית תִּיקְוָן המידות →
לְשׁוּן זֶקֶן →

שְׁבָנָגְדָם בְּגַ"ל, וּבְכָל מִקְוָם שְׁמַגְיָחִין הַלְּחָה עַל יְדֵי זֶה גַּסְתָּלָקִים
וּמִתִּים שְׁבָנָגְדָם בְּמִקְוָם שְׁהָם (וְהִיא קָשָׁה לֵי בָּזָה כִּמָּה דִּבְרִים וְאַנְיִ זָכָרִים).
וְגַבְגַּסְתִּי לְמִקְוָם מִצְגָּע וּרְאִירִתִּי שְׁהִיא פִּתְחָה גַּמְדָּ מִאֵד, וְגַבְגַּסְתִּי
לְשָׁם וּשְׁכַבְבָּתִי עַצְמִי שְׁם וְלֹא הָיו שָׁוּם חַלוֹגּוֹת בְּאַוְתּוֹ הַחֶדֶר, וְהִיא
שְׁם חָשָׁךְ. וְגַבְגַּסְתִּי לְשָׁם שְׁהִיא רֹצֶחֶת לְהַתְּחַבָּא וְגַחְבָּאָתִי שְׁם.
בְּתוֹךְ כֵּד הַתְּחִילָה לְכָנָם לְשָׁם כָּל הַצְּפָרִים, וְהִיא רֹצֶחֶת לְגַרְשָׁם
וְהִיא רֹצֶחֶת מִפְרִיחָם בַּיָּדִי, וְעַמְדָה שׁוֹגְרָא [חַתּוֹל] בְּפִנְיָהָם וְדָרָךְ
הַצְּפָרִים לְבָרֶךְ מִפְנֵי הַשׁוֹגְרָא וּמִחְמָת זֶה גַּבְגָּסָו כָּלָם לְתוֹךְ הַחֶדֶר.
וְכָל מָה שְׁהִיא רֹצֶחֶת מִפְרִיחָם בַּיָּדִי לֹא הָזֵעַל מִחְמָת הַשׁוֹגְרָא.

וְשָׁאַלְתִּי עַל מָה הָם בְּאַין לְכָאָן, וְאָמַרְוּ לֵי שָׁהָם בְּאַין לְכָאָן לְהִזְוֹת
לְהָם פְּאַקְיָן [אַבְעֻבוּעָות]. וְשָׁאַלְתִּי לְמַה זֶה וְאָמַרְוּ לֵי שְׁהַלְּחָה שֶׁל
הַפְּאַקְיָן, הִיא הַלְּחָה הַגַּ"ל שְׁמַמִּיתָה אַוְתָּם שְׁבָנָגְדָם. וְשָׁאַלְתִּי הַלְּא
מִפְּאַקְיָן יִכְׁוֹלִים לְמוֹת מֵהָם גַּמְיכָנוּ וְאָמַרְוּ לֵי שְׁבַנְוּ הַוָּא בְּאַמְתָה,
וּמְאוֹתָן הַגְּבָלוֹת שְׁמַתִּין מֵהָם זֶה מִזְיק לְאַוְתּוֹ הַמִּקְוָם שָׁהָם מִתִּים
שֶׁם. וְהִיא לֵי צַעַר גָּדוֹל, כִּי יִרְאָתִי שֶׁלֹּא אָגּוֹעַ חָם וְשָׁלוֹם מִסְרָחוֹן
הַגְּבָלוֹת, כִּי הָיו שֶׁם צְפָרִים הַרְבָּה מִאֵד, וְהִיא רֹצֶחֶת מַתְּפִלֵּל לְהַשְּׁם
יַתְּבִּרְךְ עַל זֶה. בְּתוֹךְ כֵּד עַבְרוֹ עַלְיָהָם הַפְּאַקְיָן וְחִזְרָוּ לְבִרְיִתָּן וְפִרְחָ
מִשֶּׁם צְפֹור בְּשְׁמָחָה וּכְנָפְרָחוֹ כָּלָם אַחֲרָיו, וְגַעֲשָׁה צַעַקָּה בְּעוֹלָם
מִזְלָטָן טֹב מִזְלָטָן, וְגַם אַנְיִ שְׁאַגְּתִּי מִזְלָטָן:

קְפָר הַאֲלֹקָה-הַקָּדוֹשָׁה וְהַמְּשִׁיחָה:

כו. הַמְּצִיעַ תַּלְמוֹדָז בְּצִנְעָה, אַינְזָו מִשְׁפָּחָה.

זֶקֶנים

חֶלֶק שְׁנִי ה. זֶקֶנים מִעֲמִידִים אֶת יִשְׂרָאֵל וּעֲצָתָם טֹבָה לְנוּ. ג.
לְפִי זֶקֶנים שְׁבָדֹר בֵּן הַפְּרָגָסָה. ג. אִם זֶקֶנים אַיִּם חַכְמִים סִימָן

לְדָבָר – שֶׁעֱקָר חַשְׁיבָותְם הַזָּה אֵצֶל גַּשִּׁים הַיְלָדוֹת.

זָרִיזָה

חָלֵק שְׁנִי ה. עַל-יִדִי זָרִיזָה זֹכָה לְהִיוֹת רֹועָה גָּאָמָן, וּסִימָן לְדָבָר:
לְדָבָר גַּמְלָה' עַצְל, וּכְתִיב: מִשְׁם רֹועָה אֶבֶן יִשְׁרָאֵל.

חָלוּם ה. לְחָלוּם רֹעַ תָּאמַר בַּבָּקָר: הַחֲלוּמוֹת שָׂוָא יִדְבָּרוּ. כ.
לְחָלוּם טֻוב תָּאמַר בַּלְשׂוֹן תִּמְיהָה: וּכְיַחֲלוּמוֹת שָׂוָא יִדְבָּרוּ וְהָא
כְּתִיב: "בַּחֲלוּם אָדָבָר בּוֹ". ג. הַצְנוּעַ בְּבֵית-הַכֹּפֶס – חֲלוּמוֹתָיו
מִישְׁבִּין עָלָיו. ד. עַל-יִדִי הַדָּבָר רֹעַ עַל אַיִזָּה צְדִיק מֵת מַרְאֵין לוֹ
חֲלוּמוֹת מִבָּהָלִין. ה. מֵי שְׁרוֹאָה חֲלוּמוֹת מִבָּהָלִין, זה סִימָן לְבָנָן או
תַּלְמִיד שִׁיקְדִּיחַ תְּבַשֵּׁילוֹ בְּרַבִּים.

חָלֵק שְׁנִי ה. מֵי שְׁרוֹצָה שִׁיתְקִימָוּ חֲלוּמוֹתָיו, יִכְתּוּב אָוֹתָם בְּפָגָקָסּוּ
וְאֵת הַיּוֹם וְאֵת הַשָּׁעָה וְאֵת הַמָּקוֹם.

חַזְז. עַל-יִדִי צְדָקָה זֹכָה לְחַזְז. כ. עַל-יִדִי שְׁפָלוֹת זֹכָה לְחַזְז. ג. לְחַזְז
יִכְנִים אָוֹרְחִים. ל. גַם יִשְׁמַר אֶת עַצְמָוּ מִמְאָכְלִי אָסּוּר, וַיִּשְׁמַר אֶת
פִּיו מִדָּבָר אָסּוּר. ה. מֵי שְׁמַפְזִיר מַעֲוֹתָיו בְּשִׁבְיל לְקָנוֹת לְעַצְמָוּ רַב
לְלִמְדָה מִמְּפָגָה, עַל-יִדִי זה יִמְצָא חַזְז.

ו. בְּשַׁתְּעֵבִיר עַל מַדּוֹתֶיךָ, תִּמְצָא חַזְז. ז. עַל-יִדִי תְּזַבְּחָה תְּשֵׁא חַזְז.
ח. שְׁמֹנִיזָה מִסְגָּל לְחַזְז. ט. סְגָלָה לְחַזְז. תְּכַתֵּב עַל קְלָף; כְּסָף וְזָהָב
חַסְד וְאֶמֶת אַלּוֹת. י. עַל-יִדִי הַיְרָאָה מִתַּלְמִיד-חֶכְמָה תִּזְבָּחָה לְחַזְז. י.ה.
דָבָרִים הַיּוֹצְאִים בְּגִיחּוֹתָא גַּתְקְבָּלִים אֵצֶל בְּגִיאָדָם. י.כ. יִשְׁגַּדְגִּים
שָׁהָם מִסְגָּלִים לְחַזְז. י.ג. עַסְקֵה הַתּוֹרָה בְּדָרֶךְ נוֹתָנָת חַזְז.

חָלֵק שְׁנִי ה. בְּשָׁאָדָם בָּא לְעִיר לְדוֹר, יִשְׁלַח בְּשָׁר לְעִגְיִי הָעִיר,

תְּלֻעָה אֲשֶׁר פִּזְחָרֶת זַצְמָל "אֵשֶׁר אֲשֶׁר מִקְוֹה שֶׁדֶבֶר פְּסֶפֶרִי רַבְבָּשׂ עַזְהָה תְּקֹזָעַ לְפָלָא" 30 "חַק נָתָן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצָא לְאוֹרָעִי הַוּצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָתִי" שְׁעִירִי יִשְׁבָּת תִּיקְוָן המידות

וְעַל-יְדֵי זה יִשְׁאָחָן בְּעִינֵי שְׁרֵי הַעִיר.

הַנִּפְהָה הָא. עַל-יְדֵי הַחַנְפָּה בָּא לְיַדְיֵי גְּבוּלִ-פָּה, וְהוּא הַדִּין לְהַפָּה. ב. עַל-יְדֵי חַנְפָּה גְּעוּשִׁית אֲשֶׁתוֹ אַלְמָנָה וּבְגִיוֹתִים וְאַיִן מְרַחְם עַלְיָהָם. ג. עַל-יְדֵי חַנְפָּה בָּא פְּחָד. ד. מַי שְׁחוֹלָךְ בְּשָׂוק וְנוֹפָל, בִּידּוֹעַ שְׁוִישׁ בּוֹ חַנְפָּה. א. עַל-יְדֵי חַנְפָּה בָּא בְּאַבְ-ילָב.

פְּנַךְרַשְׁבָּהָא קְרַבְיָזְן כְּאֹזְפָּא:

לְבָב גַּם תְּכָפָה כְּשֶׁבָּא לְשָׁם לְטָבְרִיה, שְׁלֵחָה אַלְיוֹ הַרְבָּה הַחַסִּיד הַמְּפִרְסָם הַגְּבִיר מַזְרָנוֹ הַרְבָּב מִשְׁהָ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, בְּזַן הַרְבָּב הַקְדוֹשׁ הַמְּפִרְסָם מַזְרָנוֹ הַרְבָּב מִנְחָם מִגְדִּיל זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה וּוַיְטְפִסְקָר שְׁרוֹצָה לְהַתְּחַתָּן עַמּוֹ וְהַשִּׁיבָרְבָּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה: הָאִיךְ יִכּוֹלִים לִמְיאָן בְּשָׁדוֹךְ? מִן הַסְּתָם מִהָּשָׁם יִצְאָה הַדָּבָר שְׁתָתְהִיה בְּתֵי בָּאָרֶץ הַקְדוֹשָׁת, וְלֹא דָבָר יוֹתֵר וּמִיד הַלְּדָה הַשְּׁדָבָן וְהַשִּׁיבָרְבָּנוֹ לְהַרְבָּב רַבִּי מִשְׁהָ הַגְּיָל שְׁרַבָּנוֹ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה מְרַצָּה וְתְכָפָה עֲשָׂה סְעָדָה גְּדוֹלָה וְהַיּוֹן עַל הַסְּעָדָה כָּל גְּדוֹלִי אָרְצֵי יִשְׂרָאֵל הַזָּן מִמְדִינָת לִיטָא וְהַזָּן מִמְדִינָת פּוֹלִין, כָּלָם כְּאָחָד גְּדוֹלִים וּקְטָגִים וְהַיִה לָהֶם שְׁמָחָה גְּדוֹלָה וּבְתוֹךְ הַסְּעָדָה דָבָרוֹ דָבָרִי תּוֹרָה בִּיגִיהָם, וּרְאֵשׁ הַמְּדִבְרִים הָיִה זֶה הַגְּדוֹלָה הַגְּיָל שְׁרָצָה שְׁרַבָּנוֹ יִגְלָה לוֹ הַגְּקָדָה וּכְוֹי בְּתוֹךְ דָבָרֵיהֶם גְּשָׁבָח מֵהֶם אֵיזָה רְשָׁי אֵיזָה אַפּוֹא מִקְוָמָה וּרְצָוָה לְהַעֲלוֹתָה עַל זְכָרוֹנָם כִּי הָיָה מִכְבָּרָח לָהֶם מִאֵד לְעֲנִינָם וְלֹא יִכְלֹו לְזֹזֶן מִשְׁם מִחְמָת זוֹת, וְהַיִה לָהֶם לְפָלָא כִּי כָל אָחָד וּאָחָד מֵהֶם סִים בְּסִמוֹךְ כָּל הַשָּׁיִם וְאַיִן אָחָד מֵהֶם יֹדֵעַ מִקּוֹם הַרְשָׁי הַגְּיָל אִיפָּה הִיא גְּשָׁגִית וּרְבָּנוֹ הָיָה דּוֹמָם כְּמוֹ שְׁאַיְנוֹ יֹדֵעַ גַּמְ-יכּוֹן, אָחָד בְּרָאֹתוֹ שְׁוִישׁ לָהֶם צָעֵר גָּדוֹל מִזְהָה, וְהֶם הַפְּצִירָוּ בּוֹ עד בּוֹשָׁה, גְּעַנָּה וְאָמָר לָהֶם: הַלֹּא רְשָׁי זֹן מִקְוָמָה בְּמִסְכָּת זְבָחִים בְּדָף זֶה עַל רְאֵש

זֶה נָתָן וְכֹא יַעֲבֹר

העמוד וכן היה זה היה להם לשושן ולשמה ונמשכה סעה זו מזמן מנוחה גדולה עד אור היום, ונעשה התקשרותם ביניהם אך אחר כן בשייצא רבנו משם מארצה ישראלי לארץ הארץ נפטר החתן בנו של הרב מירנו הרב רבי משה הניל, ורבנו זכרונו לברכה, נשפטיך עם בתו שהיתה הפלחה של בן הרב מירנו רבוי משה הניל, עם כבוד הגאון המפרנס הרב דקהלה קדש וליטשיסק וגטגלגאל אחריך מאותה ה שגשע הרב הגאון הניל לאرض הקודש, ולקח את בנו חתן רבנו זכרונו לברכה, עמו לשם כדי שיימד אצל שם ואחריך נסעה בת רבנו זכרונו לברכה, גם כן לשם וגתקימו דברי רבנו זכרונו לברכה, שאמר שמאות השם הוא שבתו תהיה בארץ הקודש ודבר אחד מדבריו אחר
לא ישוב ריקם:

לג ואחר כל אלה, אחר אשר עשה כל מיגי עבודות הניל באמת ובתמים, והרבה בתעניותים ובתפלות רבות מאד ובסגולפים ושבירת תאומות ומדות, עמד בנסונות רבות ושאר כל עניינים הניל, והרבה בהתבודדות מאד לדבר בינו לבין קונו ולפרש שיחתו בלשון אשכנז וכו' הניל, עד שזכה למדרגה גבוהה ועליזה מאד מאד בתכילת הקדשה ובתכילת הבטול ובהתקרבות גדול להשם יתברך במדרגת גדול בני עלייה וכל זה זכה בימי ילדותו ממש, כי יומם לא נח לילה לא גם ולא שקט והתמיד מאד בעבודתו מיום אל יום מתחילה ימי קטנותו וימי געורו ויגע וטרח מאד מיום אל يوم, עד שזכה בימי געורו ממש בכל הניל לקדשה גבוהה ונוראה והשגה עצומה מאד וכו' במדרגת גדול בני עלייה ואחר אשר זכה לכל זה, אף על פי כן לא היה מקרר דעתו בזה ולא הפיק עצמו לעמד רק גם אחריך,

נְתָן וְלَا יַעֲבֹר

תְּלִפְתֵּחַ פְּזֹהָרֶץ תְּצִוָּה לְאַזְרָעָה שְׂדֵךְ אַחֲרָם מִסְפְּרַי רַבְּנָן עַזְּחָה תְּקָזָעָה לְפָלָעָה
חַק נְתָן וְלֹא יַעֲבֹר יָצָא לְאֹרוֹעַי הַזָּכָאת נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת שְׁעִירִי יִשְׁבָּת תִּיקְוָן הַמִּידָות עַל-תְּלִפְתֵּחַ

בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה הַיְהָ מִשְׁתּוֹקָק וּמִתְגֻּגָּע וְגַכְסָף לְהַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ
כְּאֵלָו לֹא הַתְּחִיל עַדְיוֹ כָּל בְּשָׁום עַבּוֹדָה בְּעַוּלָם וְאַפְלוֹ אַחֲרָ שְׁבָא
מִאָרְצִי-יִשְׂרָאֵל וְזָכָה שֶׁם לְהַשְׁגָּה עַלְיוֹנָה וְגַבְהָה מִאֵד אֲשֶׁר
איָז לִשְׁעָר כָּל, אַפְ-עַל-פִּיכְנָ מִיּוֹם שְׁבָא מִאָרְצִי-יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם
שְׁגַסְתְּלִק בְּשַׁלּוֹם לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, הַיְהָ לוֹ תְּמִיד גַּעֲגוּעִים וּבְסֻפִּין
וּבוֹי לְהַשֵּׁם יִתְבְּרָךְ כְּאֵלָו לֹא הַתְּחִיל עַדְיוֹ כָּל:

טְהָרֶת שְׁלָהָה שְׁרָאָה הַשְׁמָחָה:

(ג) אָסָור לוֹ לְהַתְּعַסֵּק בְּצַרְכֵיו, אוֹ לִילָךְ לְדָרֶךְ, עַד שִׁיתְפָּלָל תִּפְלָת
יְהָ. (וַיְשַׁ מַקְיָלִין, לְאַחֲרָ שָׁאָמְרוּ מִקְצָת בְּרֻכּוֹת, קָדוֹם שָׁאָמְרוּ בְּרוֹךְ שָׁאָמְרָ, וּטוֹב לְהַחְמִיר
בָּזָה), (תְּרוּמָת הַדְּשֵׁן סִימָן יְהָ) וְלֹא לְאָכְול וְלֹא לְשָׁתוֹת, אֲבָל מִים מוֹתָר
לְשָׁתוֹת קָדוֹם תִּפְלָה, בֵּין בְּחֹל וּבֵין בְּשִׁבְתָּה וְיֹום טָוֹב. וּבָנָן אָוְכְלִים
וּמַשְׁקִין לְרִפְואָה, מוֹתָר. (ל) הַצְמָא וְהַרְעָבָה, הַרְיִ הָם בְּכָל הַחֹלִים,
אֲםִישׁ בּוֹ יִכְלֹת לְכֹוֵן דַעַתָּו, יִתְפָּלֵל; וְאֲםִ לאָו, אֲםִ רְצָחָא לְיִתְפָּלֵל
עַד שִׁיאָכָל וּוַיְשַׁתָּה. (ה) וְאֲםִ הַתְּחִיל לְאָכְול קָדוֹם עֲלוֹת הַשָּׁחָר,
צָרִיךְ לְהַפְסִיק. וַיְשַׁ אָוְמָרִים שָׁא"צָ לְהַפְסִיק. (ו) אָפִילּוּ לְלִמּוֹד, אָסָור
מִשְׁיָגִיעַ זָמֵן תִּפְלָה, וְהַיָּינוּ מֵי שְׁרָגִיל לְהַתְּפָלָל בְּבֵית מַדְרָשָׁו וְאַיִנוּ
רְגִיל לִילָךְ לְבֵית הַכְּנָסָת, דָאִיכָא לְמִיחָש דְלָמָא מַטְרִיךְ בְּגִירְסִימָה
וַיַּעֲבֹר זָמֵן קְשָׁ וְתִפְלָה; אֲבָל מֵי שְׁרָגִיל לִילָךְ לְבֵית הַכְּנָסָת,
מוֹתָר. וְאֲםִ הַזָּא מַלְמָד לְאֶחָרִים, אָפִילּוּ אֲםִ אַיִנוּ רְגִיל לִילָךְ לְבֵית
הַכְּנָסָת, מוֹתָר בַּיּוֹן שְׁהַשְׁעָה עַוְרָת, דִזְכוֹת הָרַבִּים דָבָר גָדוֹל הַזָּא
וְאֲםִ לֹא יַלְמָדו עֲכַשְׂיוּ יִתְבְּטָלוּ וְלֹא יוּכְלוּ לְלִמּוֹד (עַיִן לְעַיל סִימָן קְזָו). (ז)
מוֹתָר לְהַסְתָּפֵר וְלִיכְנֵם לְמַרְחֵץ, סְמוֹךְ לְשָׁחָרִית שְׁלָא גָזוֹ אֶלָא
סְמוֹךְ לְמַנְחָה שַׁהְזָא דָבָר הַמְצָוֵי. (ח) בְּשָׁעָת הַדָּחָק, כְּגֻון שְׁצָרִיךְ
לְהַשְׁכִּים לְדָרֶךְ, יִכְלֶל לְהַתְּפָלָל מַשְׁעָלָה עַמּוֹד הַשָּׁחָר וַיִּמְתַיֵּן
מַלְקוּרוֹת קְשָׁ עד שִׁיגְיָע זָמָנה. (אֲםִ אָפִישָׁר לוֹ לְקָרוֹת קְשָׁ עַל הַדָּרֶךְ, דַהְיָינוּ

זֶקֶן נָתָן וְכֹא יַעֲבֹר

שיתכוין בפסוק ראשון וכמו שנתבאר לעיל סימן נ"ח) (ב"י בשם הרשב"א), ואע"פ שאינו סומך גאולה לתפלה, וכי עדיף טפי שיתפלל בביתו מעומד, מה שיתפלל בזמנה והוא מהלך ויממוד גאולה לתפלה.

סימן צ (א) המתפלל, לא יעמוד לא על גבי מטה ולא על גבי כסא ולא על גבי ספסל (ואפילו אין גבוחין ג', ב"י בשם מהרי"א), ולא על גבי מקום גבוה, אלא א"ב היה ז肯 או חולה, או שהיה כוונתו להשמי לצבור. (ב) שיעור מקום גבוה שאמרו, ג' טפחים. היה גבוה ג', ויש בו ד' אמות על ד' אמות, הרי הוא בעליה ומותר להתפלל בו. וכן אם היה מוקף מחיצות, אף אין בו ד' על ד', מותר להתפלל בו, שאין גובה ניכר, בין שהליך רשות. (ג) האומנין שעושין מלאכה לבעל הבית יכולין להתפלל בראש הזית ובראש התאגה, אין זה משום לא לעמוד ע"ג מקום גבוה ויתפלל, שכן שעלו לעשות מלאכתם هو כמו כמו שעלה לעלייה; ובשאר אילנות, צריכים לירד. וחותם שנשתנה הזית משאר אילנות, מפני שיש להם ענפים הרבה יותר מאשר אילנות, ויש טורה גדול בעלייתם ובירידתם, ויתבטלו מלאכתם ולפיכך אמרו שיתפללו שם, אבל Shepard אילנות דליה ביטול, ירד. ובבעל הבית, אפילו מראש הזית וה坦אה צריך לירד להתפלל, דהא אין משועבד מלאכה, שהוא ברשות עצמו ואם הקילו אצל פועלים מפני ביטול מלאכה, לא הקילו אצל בעל הבית. (ד) צריך לפתח פתחים או חלונות נגד ירושלים, כדי להתפלל כנגדם וטוב שיהיו בבית הכנות י"ב חלונות. (ה) לא יתפלל במקום פרוץ, כמו בשדה, מפני שכשהוא במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר. (ו) ולא בחורבה, מפני חשד ומפני המפולת ומפני המזיקים. (ז) ולא אחריו בית הכנות, אם אין מהזיר פניו

אָזְקֵן נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר

תלפנּוּ אֶל פָּזָה רַצִּית זָצִיל "אֶל שְׁדָךְ מִקְוָה שְׁדָךְ מִסְפְּרִי רַבְּנוּ עַזְחָה תְּקֹזָעַ לְפָלָא" 30
"חַק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר" יֵצֵא לְאוֹר ע"י הַוּצָאת "נִצְחָתִי וְאַגְּנָחָת" שְׁעִירִית תִּיקְוָן המידות 30

לבית הכנסת; ואחריו ב"ה הוא הצד שהפתח פתוח בו והוא הפך הצד שפונים אליו הכהל כשמתפללים. וי"מ בהפך וראוי לחוש לדברי שנייהם. גם כשמתפלל בשאר צדים, חוץ לבית הכנסת, יש להחמיר שיחזיר פניו לב"ה. וכל זה כשהניכר שמחזיר אחריו לב"ה, אבל אם הוא מתפלל בבית הסמוך לב"ה, פניו בוגד אי' בראיו ואחריו לבותל ביתה שהוא כותל ב"ה, מותר, שאינו ניכר שמחזיר פניו מבית הכנסת.

סְקָרָר קְלָקָטִי תְּפִלּוֹת הַזְּמִינָה:

רעוז: אבל אף-על-פי-כז אתה מלא רחמים, ועודין לא בלו רחמיםיך מפמי ואותה גדוול העצה פלא יוועץ, חמל עלי ותשפיע לי עצה טוביה עצה אמתית באפנ שאזהה לךים עצותיך הטובות, באפנ שאזהה מעטה להפלט ולהגצל מאש המודורה הזאת ותצלני ברחיםיך הרבים מרוח שנות של תאוה רעה הזאת, כי בעונזתינו הרבים אין אנו יודעים להשיג עצותיך הקדשות אי' להגצל מטאוה הזאת כי אתה גלית לנו עליidi צדיקיך האמתים, שעל-ידי שלמות לשון הקדש זוכין להכגיע תאוה רעה זו וגם אתה הודיעת לנו שאי אפשר לזכות שלמות לשון הקדש ביאם על ידי שמשברים תאוה זו וזוכין לשמרות הברית ואני בער ולא אדע, מהיכן אתחיל לזכות למעלות קדשות האלו שם שלמות לשון הקדש ושמירת הברית, לאחר ששניהם זה זהה:

רעה: עליכן באתי לשחר פג'יך ה' אלקי "הודיע עני נא את דרכיך", ואדע באיזה דרך אזהה למעלות האלו לשימות לשון הקדש ולשמירת הברית, באפנ שאזהה להתקרב אליה באמת, כי אתה ידעתי כי אי אפשר להתקרב אליה באמת, כי אם על ידי שמשברים תאוה הזאת לגמרי, אשר היא הרע הכלל של כל השבעין אמות

זָקֵן נָתֵן וְכֹא יַעֲבֹר

וְאַנְחָנוּ בְּגַי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, אַנְחָנוּ בְּשִׁರְשָׁנוּ אֲנוּ רְחוֹקִים לְגִמְרִי
מַתְאֹה רָעָה הַזֹּאת, וְאֵין הַתְאֹה הַזֹּאת שִׁיכָת לָנוּ כַּלְלָבִי אֲםִם לָהֶם
וְלִחְלָקָם וְלֹא לָנוּ:

רַעַט: רְבוּנוּ שֶׁל עַזְלָם, חֹסֶה עַל בְּבָדָה, וַרְאָה שְׁפָלוּתָנוּ וּבְזִוְגָנוּ
אֲשֶׁר יָרַדָנוּ מַטָּה מַטָּה, וְנִפְלָנוּ בְּגָלוּת שֶׁל שְׁבָעִין אֲמֹת עַל יְדֵי
תְאֹה רָעָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר הִיא גְּרָמָה לָנוּ כָּל הַצְרוֹת וּכָל הַגְּלִיות
בְּכָל וּבְפִרְטָה שְׁעָבָרוּ עַלְיָנוּ כְּבָר, וְאֲשֶׁר עָדֵין לֹא גִּצְלָנוּ מֵהֶם וְאֵם
אֲמָגָן אַנְחָנוּ בְּעַצְמָנוּ יוֹדְעִים מִפְּלָזָה, וְאֲפִיעָל-פִּיכָּן לֹא הִינָּנוּ
גְּשֻׁמְרִים לְגִרְשָׁה הָרֹוחַ שְׁטוּתָה שֶׁל תְאֹה זוּ מִקְרָבָנוּ, הַלָּא אַתָּה
יִדְעָת בַּי בְּשֶׁר וְדָם אַנְחָנוּ, וְאַתָּה יִדְעָת יִצְרָנוּ בַי מִחְמָר קְרָצָנוּ "הַזָּן
בְּעֹז חֹלְלָתִי, וּבְחַטָּא יְחַמְּתָנִי אַמְּיִי", אָבֶל אַתָּה גָּבוֹר וּרְבָר לְהַזְשִׁיעַ,
"גָּדוֹל הָעַצָּה וּרְבָר הָעַלְיוֹלִיהַ" וְאַתָּה מִסְבּוֹת מִתְהִפְךָ, "זָבִידָה כְּחָ
וּגְבוֹרָה וּבִידָה לְגִידָל וּלְחִזְקָה לְכָל", וְאַתָּה יִכְלֶל לְמִצְאָה בַי גַם כֵּן
גְּקָדָות טּוּבָות, וְלְהָאִיר וְלְהַשְּׁפִיעַ עַלְיָהֶם בְּאַפְנֵן שִׁירְגִּבר הַטּוֹב שְׁבֵי
עַל הָרָע שְׁבֵי, עד שְׁכָל הָרָע הַפְּאָחָז וְהַגְּדָבָק בַי יִפְלֶל וַיַּתְבִּיטֶל
לְגִמְרִי, וְהַטּוֹב יִתְבִּיר וַיַּתְגִּישֶא וַיַּעֲלֵה וַיַּשְׁלִים אֶת הַלְשׁוֹן הַקְּדָשׁ עַד
שְׁאֹזֶבֶת בְּרַחְמֵיכָה לְבָרֶר פֶל הַטּוֹב שְׁבָעֵץ הַדָּעַת טּוֹב וָרָע, שַׁהֲוָא
לְשׁוֹן תְּرַגּוּם וְלְהַכְּנִיעַ וְלְהַפִּיל וְלַבְּטִיל אֶת הָרָע שְׁבָזָע עד שְׁלָא יְהִי
שָׁוּם כְּחָ לְהַסְּטָרָא אַחֲרָא וְלַכְלֵל הַקְּלָפּוֹת הַגְּמַשְׁכִּין מִזְהָמָת הַפְּחַשׁ
הַקְּדָמָנוּי לְעַלוֹת דָּרֶךְ לְשׁוֹן תְּרַגּוּם לְהַסִּית וְלַפְתּוֹת אַוְתָנוּ, חַם
וְשַׁלּוּם רָק תְּהִי בְּעֹזֶרֶנוּ תְּמִיד, וְתַשְׁפִּיעַ עַלְיָנוּ בְּרַחְמֵיכָה חַכְמָה
וְדָעַת וְשַׁכְלָל דָקְדַשָּׁה, בְּאַפְנֵן שְׁלָא יְהִי לָהֶם שָׁוּם כְּחָ לְפָתּוֹת אַוְתָנוּ,
חַם וְשַׁלּוּם וְגַזְבָּה לְגִרְשָׁה לְגִמְרִי רָוַח שְׁטוּתָה שֶׁל תְאֹה הַזֹּאת
מִקְרָבָנוּ:

רַפָּ: וְגַזְבָּה בְּרַחְמֵיכָה הַרְבִּים לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקְּדָשׁ עַל יְדֵי לְשׁוֹן

אַתָּה נְתָן וְלَا יַעֲבֹר

תְּלִפְלִי
אַתָּה רֹצֵחַ תְּצִוֶּל "אַתָּה שְׁדָךְ מִקְזָה רַבְבָּשׂ אֲזַחַת לְפָלָא"
חַק נְתָן וְלֹא יַעֲבֹר יֵצֵא לְאֹור עַי הַזָּאת "נְצָחָת וְגַנְחָת" שְׁעִיר יִשְׁבַּת תִּיקְוֹן המידות

תַּرְגּוּם וַתִּמְשִׁיךְ עַלְינוּ קָדְשָׁה וַתְּהִרְהָה וְגַזְבָּה תִּמְדִיד לְקָדְשָׁה אֶת
הַלְּשׁוֹן שֶׁלֹּא נִדְבַּר שָׁום דָבָר הַפּוֹגֵם אֶת הַלְּשׁוֹן, רַק כָּל דָבָרָנוּ
יִהְיוּ תִּמְדִיד בְּתוֹרָה וּבְתִפְלָה וּבְקָשׁוֹת וּתְחִנּוּגִים וּבִירָאָת שְׁמִים
וּבְכָל עֲגִינִי הַקָּדְשָׁה הַמִּקְדְּשִׁין אֶת הַלְּשׁוֹן, עַד שְׁגַזְבָּה מִתְּהִרְהָה
לְשִׁלְמוֹת לְשׁוֹן הַקָּדְשָׁה וּלְשִׁמְירָת הַבְּרִית בְּאֶמֶת:

רְפָא: וַיְזַכֵּן בְּרַחְמֵיכָה הַרְבִּים לְקַרְרֵר כָּל חַמִּימָוֹתִי בְּהַדְבּוֹר שֶׁל לְשׁוֹן
הַקָּדְשָׁה כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "חַם לְבִי בְּקַרְבֵּי בְּהַגִּיגִי תַּבְעֵר אַשׁ דְּבָרָתִי
בְּלִשׁוֹנִי" שַׁתְּהִיה בְּעֹזֶר וַיְזַכֵּן לְדִבֶּר כָּל דָבָרִים הַקְדוֹשִׁים
בְּחַמִּימָוֹת גְּדוֹלָה קָדְשָׁה וְהַתְּלִהְבּוֹת הַלְּבָב בְּאֶמֶת וְאַזְבָּה לְעוֹזֶר
רְשָׁפֵי שְׁלַחְבָּת יְהָה הַמְשֻׁרֶשֶׁ בְּקַרְבֵּי בְּשֶׁרֶשׁ גְּפֵשִׁי וּרוֹחִי וְגַשְׁמָתִי,
הַבּוֹעֵר וְלוֹחֶט לְהַתְּקַרְבֵּ לְהַשֵּׁם יִתְבְּרָה, עַד שְׁאַזְבָּה לְעַסְק תִּמְדִיד
בְּתוֹרָה וּבִירָאָת שְׁמִים וּבְתִפְלֹזֶת וּתְחִנּוֹת וּבְקָשׁוֹת וּשִׁירֹות
וּתְשִׁבְחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבְּרָה וּכְלָם יִהְיוּ בְּדָבּוֹרִים חַמִּים מַעַמֵּק הַלְּבָב,
בְּקָדְשָׁה וּבְטַהְרָה בְּדָבּוֹרִים בּוֹעֲרִים כְּאֶשׁ לוֹחֶט וּכְלִדְבָּרִי יִהְיוּ
כְּגַחְלי אַש בְּאַיִמָּה וּבִירָאָה גְּדוֹלָה מִפְגַּנִּיחַ וְגַזְבָּה לְהַמְלִיכָה עַלְינוּ
עַל כָּל רַמְ"ח אַבְרִינּוּ וִשְׁסָ"ה גִּידִינּוּ בְּפַחַד וּבְרַעַד בְּרַתָּת וּזְיעַ, עַד
שְׁאַזְבָּה שִׁיחָיו כָּל דָבּוֹרִי הַיּוֹצָאים מִפְיִי בְּבִחִינַת שִׁלְמוֹת לְשׁוֹן
הַקָּדְשָׁה, וַיִּתְקַרְרֵר כָּל חַמִּימָוֹתִי בְּהַדְבּוֹר שֶׁל לְשׁוֹן הַקָּדְשָׁה וְעַל יְדֵי אַש
הַקְדוֹשָׁה הַזֹּאת שֶׁל לְשׁוֹן הַקָּדְשָׁה, אַזְבָּה לְשָׁרֶף וּלְהַכְּנִיעַ וּלְהַפִּיל אֶת
כָּל הַאַש הַרְעָ שֶׁל תַּבְעֵר תַּמְדוֹרָה שֶׁל שְׁבָעֵין כּוֹכְבֵין, שַׁהוּא
הַאַש הַרְעָ שֶׁל חַמִּימָוֹת תְּאֹוֹת גָּאוֹת, בְּאֶפְןָ שִׁיאַתְּבִיטָל מִמְּנִי תְּאֹוֹה
רָעָה הַזֹּאת לְגִמְרִי מַעַתָּה וְעַד עַזְלָם וַיְקִים מִקְרָא שְׁכַתּוֹב: "מְהַאֲש
יִצְאֵו וְהַאֲש תְּאַכְּלֵם רָאש מִסְבֵּי עַמְל שְׁפָתִים יוֹכְפָמָו יְמֹוטָו עַלְיהֶם
גְּחַלְיִם בְּאַש יְפִילָם בְּמַהְמְרוֹת בְּלִי יְקוּמוּ" וְאַזְבָּה לְהִזְהָרָה קָדוֹש
וּפָרֹוש לְגִמְרִי וְאַזְבָּה לְבָלִי לְהַזְדִּקָּק לְזָה בַּי אָמ בְּשִׁבְיִל קִיּוֹם הַעֲזָלָם

תְּרֵפָה

וְכֹא יַעֲבֹר

סִדְרַ חַלְמֹוד לַיּוֹם י' חֶשְׁוֹן

לְבַד, בְּקָדְשָׁה וּבְטָהָרָה בְּאָמֶת, בְּרַצּוֹנָה הַטוֹּב: